

עטרת שרוב

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת תזריע – ההודש

בס"ד, עש"ק פרשת תזריע
כ"ט אדר ב' תשפ"ב – שנה י"ג גליון תר"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
8:16	7:36	6:23	8:33	8:35
7:36	7:38	6:38	8:21	8:23
6:23	6:38	7:02	7:04	

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דבר אל בני ישראל לאמר אשה פי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא. וביום השמיני ימול בשר עקלתו. ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה (יב ב-ד).

הוי"ו מדרות שלו.

וזוהו ג"כ כוונת המשך הפסוק ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה שזה מבואר בשער המצות בפרשה, ענין חמש דמי טוהר וחמש דמי טומאה, שחמש לבושי החסדים הם ה' דמי טוהר, וחמש לבושי הגבורות הם חמש דמי טומאה. וכשנגדל ז"א וחוזר ולוקח הלבושים האחרים מבינה עילאה, שהיא חג"ת דאימא עילאה הכוללת בינה ותבונה כנודע, ואותם הלבושים הם שמות של אכדט"ם שהוא חילוף שם אלהי"ם, שמתחלף באותיות הקודמות אל אותיות אלהי"ם, חוץ מן אות א' שאין אות אחרת למעלה ממנה, וחוץ מן אות אחרונה ש שנחלפה במ"ם פתוחה שלפניה, ולהיות שניהם אות אחד נמצא כי אינם נקראים בשם חילוף, רק ג' אותיות אמצעיות לה"י שהם לבד מתחלפות באותיות כד"מ שהם ג"י ג"ל, וגם טעם אחר כי ב' אותיות א"ם של אלהים הם גבוהים ואינם צריכים להתחלף. והנה שם אלהי"ם הוא דין, וה"ם ה' גבורות כמנין ה' אותיות כנודע, ומהם נמשכים הדמים כנודע, ומשם נעשה הסינים שלהם אחרי שמתבררין, ואז נעשים דמים טמאים, אבל חילופו הוא שם אכדט"ם הוא דם טוהר כי הוא יותר נמתק, כי כשהדין מתחלף מתהפך לרחמים, ולפי שהאותיות המתחלפות אינם רק שלשה האמצעיות

שחשבונום ל"ג, לכן כנגדם ושלושים יום ושלושת ימים תשב על דמי טהרה אחר שבעת ימים הראשונים של דמי טומאה עיי"ש.

והוא כמו שביארנו לעיל, שצריך לזכר ולהמתיק את שבעת ימים הראשונים שהם יזכר הוי"ו מדרות הקדושות. ועיי"ו יזכה להמשכת המוחין חו"ב, והו' שלושים ושלוש עם השבעת ימים הם ארבעים בחינת בינה, בסוד בן ארבעים לבניה (אבות פ"ב מכ"א) בחינת חבונה, בכל קדש לא תגע בחינת חכמה שהוא בקדש (שער הכוונות דרושי ערבית ליל שבת ד"ב), ואל המקדש לא תבא בחינת בינה עילאה כמו שמבואר בזה"ק (ח"ב ט): שביהמ"ק הראשון היא בחינת בינה. וכל זה יזכה עד מלאת ימי טהרה עד שיקדש ויטרה את עצמו לנמרי, או יוכל להמשיך המוחין עילאין, ויהיה שלם בכל הקומה שלימה כדוגמא דלעילא, ואז יוכל לגרום שפע בכל העולמות העליונים, ולהורדת השפע ברכה והצלחה למטה בעוה"ז אכיה"ר.

רעוא דרעיון תשס"ב לפ"ק

בארם עצמו. ועד"ו אמרו חכמו"ל (ברכות ו) מנין שהקב"ה מניח תפילין וכו'. וכן מבואר בתד"א (רבה ה) שאפילו יחיד העוסק בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו ע"ש. והנה כדי שיוכל האדם לגרום לאתערותא דלעילא, הוא צריך בתחילה לתקן ולזכר את השבע מדרותיו שיש בו, אהבה ויראה והתפארות וכו' ולהכניע הכל תחת יראת ה' בלבד. והנה הדרך להעלותם, הוא ע"י שיחבר כל מידה ומידה לשרשם שבדעת העליון, כמבואר בסוף ספה"ק תולדות יעקב יוסף בשם מרן קדוש ישראל הבעש"ט זי"ע (בעש"ט עה"ת בראשית ל"ז), שעי"ה הדעת מתקנים ומתעלים כל הוי"ו מידות, כי בכל מידה ומידה יש צד הקדושה וצד הקליפה, כמו מדת החסד שמצד הקדושה הוא גמילות חסדים, ומצד הקליפה הוא זנות, וכן בשאר המדות שככל מידה יש צד הטוב וצד הרע, כמו אהבת הש"י ולהיפוך אהבת עבירות וכו', ועיי"ה הדעת יבחין וידע האך לעלות כל מידה ומידה לצד הטוב עיי"ש. ולפי כל זה י"ל אשה היא בחינת שכונה כידוע (תקוני זוהר תיקון כב דף סח), כי תזריע בני' שם אדנ"י במילואו תרפ"ז הנ"ל, וזה איתא (פע"ח שער השבת פרק יט) שבזמן שהשכונה היא בתיקונה אזי נעשה שם אדנ"י במילואו וזהו אמרו שעי"ה שיתקן השכונה יגרום לאתערותא דלתתא, וממילא יהיה ג"כ אתערותא דלעילא של כל המילויים של שמות הוי"ו ואהי"ה שהם ג"כ בני' תרפ"ז, וזהו יולדה זכ"י במילוי כזה זי"ן כ"ף רי"ש בני' תרפ"ז, שמרמו על אתערותא דלעילא, אבל כדי שיוכל לגרום כל זה צריך מתחילה לטמאה שבעת ימים לתקן כל טומאת שבעת ימי הבנין שהם הוי"ו מדרות חג"ת נהי"ם שהיו לצד הקדושה.

והוא ע"י וביום השמיני ימול בשר עקלתו שיתקן שורש הדעת דרגה שמינית מתתא לעילא, שעל ידו יבחין וידע האך לעלות כל מידה ומידה לצד הטוב וכמבואר לעיל, וכשיתקן השכונה וכל הוי"ו מדרות ממילא יהיה לו דעת דקדושה.

ולכן כשיתנהג אדם את עצמו כך לברר את כל המדות שלו, אז יבוא ליום השמיני ומקבל משם את המוחין עילאין חב"ד, שהם יו"ד ה"א ו"א (פע"ח כוונת שמוע ישראל פ"ד). ולכן וביום השמיני ימול ר"ת ה"ו, שמשם מקבל המוחין שהם חב"ד, ועיי"ו ימול בשר עקלתו יתפרדו ממנו לגמרי כל הרע וקליפת נוגה מכל

צריך להבין סמיכת הענין וביום השמיני ימול לכאן כי אין זה מקומו, רק בפרשת מילה היה לו לכתוב. ואפשר לומר דהנה תיבת תזריע בני' תרפ"ז. ומבואר ממרן האריז"ל בעין-חיים (שער הנו"ק פ"ב כלל יא) שד' הוי"ו"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עולה רל"ב, ושלושה שמות אהי"ה במילוי קס"א קנ"א קמ"ג עולה תנ"ה, ורל"ב ותנ"ה עולה ס"ה תרפ"ז. וכן שם אדנ"י במילוי כזה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד עולה תרע"א, וי"ב אותיות המילוי, וד' אותיות שם אדנ"י פשוט כולם הם י"ו אותיות, ואם תצרף תרע"א הנ"ל ל"ז עולה ס"ה ג"כ תרפ"ז עיי"ש.

והנה כלל זה מונח בידנו (זה"ק ח"א קסד). שבאתערותא דלתתא אתער לעילא, ואין לך שום דבר בעולם אשר אנהנו בני ישראל מעוררים למטה שלא יתער דוגמתו בעולמות עליונים. וכמו שאיתא בע"ה (שער הנסיה פרק ט) הנה נודע כי תמיד הבנים בני ישראל צריכים לעלות מ"ג אל אביהם ואל אמם. בסוד התעוררות התחתון. והצדיקים מעלין בגשמותיהם מ"ג אל המלכות, והם בניה. לכן בחינת הצדיקים הבאים מעולם הבריאה מעלין מ"ג לבניה, והצדיקים הבאים ממלכות מעלין מ"ג למלכות. וכדאיתא בע"ח (שער מ"ג מ"ד פרק יא) התפלות ועבודות עשויים הצדיקים בעולם הזה, מוסיפין כח ומחדשים כח למעלה, מידי יום ביומו, ומאירין באצילות אור לאין קץ וערך, בכל יום נוסף על חברו נשמה לנשמה, דבחינת אצילות של הצדיק העולה בחכמה. ועל ידו מתחברים א"א על ידי שם ע"ב. ונשמת הצדיק הזה הבא מבינה, מעלה מ"ג לבניה כי נשמות צדיקים אלו הם מ"ג דיבנה ונשמות הצדיקים שהם בני המלכות הם מ"ג למלכות ע"ש.

וכמו שאיתא בשם מרן הבעש"ט הקדוש זלה"ה (בעש"ט עה"ת קדושים כב) פירוש על הפסוק ה' צלך (תהלים קא ה), היינו כמו צלו של האדם, שכמו שהוא עשיית האדם כן הוא עשיית הצל, כך הקדוש ברוך הוא, באיזה מדה שהאדם מתנהג את עצמו, כך הקדוש ברוך הוא מתנהג את עצמו עם האדם כוונת המדה, ואם האדם הולך במדת גדלות, כך השם יתברך מתנהג עם האדם, ואם הליכותו בעניות אז השם יתברך גם כן מצמצם את עצמו כביכול. וכמו שביאר עוד (שם עמוד התפלה הנה קל), על מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"א) דע מה למעלה ממך, ר"ל שיוכל לידע מה למעלה על ידי מה שנעשה למטה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע ילדה זכר וגו' (יב ב).

אפשר לומר וזה החלי בעוה"ת בזכות אבותי הקדושים זי"ע ועכ"ל. והנה רש"י ז"ל פירש עה"פ 'ואת תדבר אלינו' (הרי"ה ב ד) התשתם את כוחי כנקבה וכו'. ועיין גם במסכת ברכות (כג) שפירשו בחמא המרגלים, שאמר משה 'מבלתי יכולת הוי"ה' (במדבר יד טו) יכול ה' מיבעי ליה, אמר רבי אלעזר, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם עכשיו יאמרו אומות העולם תשש כחו כנקבה ואינו יכול להציל עי"ש. רואים מזה שנקבה מרמזו לתשות כוח.

וזה מרמזו הכתוב דבר אל בני ישראל אשה אם יהיו חו"ש בני ישראל בבחינת אשה שתששו כוחם כנקבה ח"ו שהם בשפל המצב, מ"מ לא ידאגו כלל, רק יראו לעשות מצוות ומעשים טובים ולעסוק בתורה וביראה, והשם יתברך בודאי יעזור ויושיע לכלל ישראל.

וזה מרמזו התורה כי תזריע וילדה זכר היינו שתיבת כי עם הר"ת וסו"ת של וילדה זכר בניגמטריא רמ"ח, לרמזו שע"י שהאדם תזריע בתורה ובמצוות, ע"י כן יהיה הרמ"ח אברים שלו חזקים ובראים בשלימות ובכח כמו בחינת זכר על הצד היותר טוב, וכמ"ש בזה"ק (ח"ג רעה). 'זכר' עם ו"ה ג' רמ"ח. השם יתברך יעזור לנו ישועה בקרוב, בכיאת גואל צדק במהרה דיון אמן.

מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב ג)

אמ"ת במילוי כוח אל"ף מ"ם תי"ו, אותיות השניות הם מ"ל, ונשאר ה' אותיות הרי מילה, ויש בהם שמונה אותיות שהם שמונה ימי מילה, שזהו סוד אמת חותמו, שיסוד צדיק הוא חותם הגוף, וכן בו נחתם אדם אחר המילה שהוא בר ישראל.

אור עיניים ח"ב ערך אמת מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

ושערה לא הפך לבן וגו' (יב ד)

ושערה דין לא מפיק הא, כדריש חו"ל ושערה לא הפך לבן ולא שער מחייתה, דבעינן שהבהרת יהפוך את השער ללובן, ולא כשנהפכה השער ללבן בתוך המחיה שבתוך הבהרת. והכמים חולקין על רבי שמעון, וסוברין אף שלא הפך הבהרת את השער ללבן, אלא המחיה שהוא בשר חי הפך את השער ללובן, ג"כ ממא, דהא גם המחיה נגע אקרי וכתוב ושער בנגע הפך. וידוע דהלכה כחכמים הרבים ולכן נכתב לדעת חכמים ושערה כלא מפיק, אף שאינו שער של הבהרת אלא של המחיה ג"כ ממא. ולזה ושערה לא הפך אפילו אינו שערה אלא שער מחייתה, בעינן ג"כ שלא יתהפך ללובן במחייתה, דאם הפך במחייה ממא ג"כ, עיין

תורת כהנים (פרשתא ב).

היכל הברכה' ה"ב קנ: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

אדם כי יהיה בעור פשוט שאת או שפחת או בהרת והיה בעור פשוט לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מפיני הכהנים (יב ב)

יש מתנאה ועושה עצמו אלוה, כמו שאמרו הקדמונים, מועטים הם בעולם שאינם עושים עצמם בגאווה שלהם אל נכר כפרעה הרשע, וכחירם, וכיוצא מלך יהודה שהרג זכריה הנביא על ידי שעשה עצמו אלוה, והתיר להרגו במקדש ביום הכיפורים שחל להיות בשבת, והוא שאת בסימני טומאה.

ויש מתנאה עצמו בתורה ובדבור שורש נשמות, כי נודע שהתורה נקראת שם ספר, סוד לאה ורחל בכתב ובעל פה, ועל ידי זה יצא שם רע כי פגם בדבור. ועל ידי פגם המחשבה בגאווה, אין אני והוא יכול לדור (עריב טו), ונעשה אל אחר עמלק שאת התנשאות הרע, והיפך 'ויגבה לבו בדרכי ה' (דברי הימים ב יז) ותמורת דבור, שכן כ"ג פעם אדנ"י, עולה כ"ב אותיות התורה, אלף תצ"ה, ושורש הדבור משם אדנ"י בחילוף תקמ"ם, ונעשה שפחת שמשתוקק שהכל יספחו אליו והוא יהיה רב ורבי וראש וזנב, וזה פוגם בדבור שורש נשמות ישראל, וסובר בודון לבו שהוא גאון עולם וכל הדור מפלים אליו, רבן של כל בני הגולה, והעני הזה צורתא דשמעתתא אינו יודע, אלא להפוך דברי אלהים חיים, פוסק פסקים לא טובים.

ויש מתנאה במעשים מאנשי שם, בונין בתי כנסיות, ולא לשמא דה' אלא להיות מאנשי השם בהרת עוה כשלא עם סימני טומאה עלה במקומה, מלך עליון יאיר עינינו ויציל מכל מעות.

ולא לחנם אמר לי מורי רבי דודי רבינו צבי מדינשטוב הקדוש בכל מיני קדושות, בני אייזיק הידעת, כשהייתי בן ארבעים שנה, עדיין הייתי מתיירא אם איניו מקליפות נגה, ואף עד היום מרתתין אברי מזה, הידעת, שיש עתיק בקליפה, ורישא דלא אתיידע, כמו בלעם כידוע מדברי מרן, ובלעם על ידי פגם ברקות, נעשה קליפה רע גמור רחמנא ליציל. וישתבר הלכ על ידי זה למאה שברים נשברה לב נשבר. וכן חמא אדם הראשון היה ברקות גדול הרבה, וכשנדהח ונפל, היה לו להתחזק בהכנעה שלא לעבור על מימריה דרחמנא שצוה לו על פי פשמות כשידע בעשייה, לא יאכל מעץ הדעת (בראשית ב יז), ובוה יחזור למודיגותו ויתקן הפגם הדק שמעוה ביחוד הנורא, ועביד קצת פירוד במעות נגה, ודי בזה עד כאן.

'זהר ח"י ה"א דף קא: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

ואם נקבה תלד וטמאה שבועים כנדתה ויששים יום וישבת ימים תשב על דמי טהרה (יב ב)

י"ד יום ע"ש.

וזהו המעם שאמר ואם בלשון ספק, כי הקב"ה היה חושב כביכול שמדת הרין לבד מספיק לעולם, כנודע שהגבורות והדינים שהם בחינת צמצום יותר טוב לעולם מרחמים וחסדים שנתפשמו בלי גבול וצמצום כנודע. לזה אמר בלשון ספק ואם נקבה תלד.

אלא אח"כ כשראה הקב"ה כביכול שלא יוכל העולם לסבול גודל הרין שיתף בו מדת הרחמים. והוא פרשת אדם כי יהיה בעור פשוט וגו' ר"ל אדם עולה שם מ"ה והוא לידתו כנודע. והאדם זה הוא ז"א קדישין כדאיאת בע"ח (שער לאה ורחל פ"ו) ע"ש. נמצא שמיידי כאן זממא שבועים כנדתה ר"ל כדכתיב אצל מרים הנביאה ויאמר ה' אל משה ואביה ירוק ידך בפניה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף' (במדבר יב יד) ואמרו רז"ל (בבא קמא כה) ק"ו לשכינה

ר"ל, הקשה רבינו האר"י ולה"ה, למה אמרו כאן ואם שהוא לשון ספק. אלא כמו שכתבתי כבר בשנה העברה על הפסוק אשה כי תזריע וילדה זכר מיירי מהתחלת ראשית בריאת העולמות. לזה התחיל כאן ואם נקבה תלד כנודע שהתחלת ראשית הבריאה, בחינת נקבה יצא תחלה, כדאיאת בע"ח (שער נטת"א פ"ג) הרי נולדה נקבה עתה תחלה ע"ש. וכן איאת בע"ח (בשער שבית הכלים פ"ה) כשרוצה הקב"ה להוציא מ"ה וב"ן, שהם ענפי זו"ג, או היה היחוד ע"כ עם ס"ג הפנימי, שהם חו"ב ממש. ואז נברא העולם במדת הרין, ויצאה בת תחלה, שהוא שם ב"ן, ואח"כ היה היחוד הב' והולידו בן זכר, שהוא שם מ"ה, והוא מדת הרחמים ונתקיים העולם, כמאמר רז"ל (ב"ר יב טו) עה"פ 'ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים' (בראשית ב ד), 'ארץ' תחלה, שהוא דין, ואח"כ שיתף בו 'שמים', שהוא רחמים ע"ש.

'בן בית' ח"ב דף כד מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

הלכות ימי ניסן

אין אומרים למנצח ועקידה.

בכל ימי ניסן אין אומרים למנצח יענך, ולא עקידה, כי כך הוא על פי מרן האר"י, וכך הוא מנהג ספרד דבכל יום שאין אומרים תחנון על פי עיקר הדין אין שם אמירת למנצח^א ולא עקידה^ב, עיין פרי עץ חיים (שער קריאת ס"ת פ"ד)^ג, וכך צריך לינהוג.
(שוה"ט סימן קלא ס"ח)

מסגרת השלחן

לבריא. אמנם באצילות נתעברה המלכות ע"י זיווג בנפילת אפס, וירדה כאן בבריא מעוברת. אמנם עתה בבריא היא יולדת, ולכן היה צועקת עתה סוד הע' קלון של היולדת כנז' בזה, נגד ע' תיבין שבמזמור הזה, ואח"כ יולדת הנוקבא ד"א, ע"כ. הרי שנראה בזה כוונתו שמזמור למנצח קשור לתחנון, לכן כשאין אומרים תחנון א"א למנצח.

ד. מקור מנהג זה הוא מהש"ה (מסכת פסחים, נר מצוה אות ו') שכתב בא"ד - וכמו שכתב **הטור** (סימן תל"ט) בשם **מסכת סופרים**, דאין מתענין בניסן מפני שבאחד בניסן הוקם המשכן, וי"ב נשיאים הקריבו קרבנם כו'. נלע"ד מנהג טוב לקרות בכל יום יום פרשת הנשיא של זה היום, כי כל נשיא ונשיא היה לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע הרוחניות כל אחד לשבטו כל ימי עולם. ולא לחנם כתבה התורה כל שבט ושבט ופרטה הקרבן, אף על פי שכולם היו שוות, והיה מהראוי לומר בדרך קצרה, וכן זה הנשיא הקריב וכן זה הנשיא הקריב כו', אלא לכל אחד היה לו סודות מיוחדות. ובזה הדרך דרך מדרש רבות לבאר טעמים לכל נשיא ונשיא טעם אחר, וגם דברי הרבות הם סודות מופלגות מושגות למי שחלק לו השם מהחכמה האמיתית. ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום, וכאשר נהגו הספרדים לומר בכל זמן וזמן מזמורים מעניינים של יום. ומצאתי כתוב בכתבי הקודש דהאר"י ז"ל, וכן מצינו הים נקרע ל"ב קרעים, כמו שנאמר (תהלים קלו ג), לגוה ים סוף לגורים, לכל שבט ושבט בפני עצמו.

מובא בבאה"ט (סימן תכ"ט סק"ו) שכתב - ועש"ה שיש לקרות בניסן כל יום הנשיא שלו, וב"ג פרשת בהעלתך עד כן עשה את המנוחה. וכן בסידור **יעב"ץ** (דיני חודש ניסן) דיש יחידים שנהגים לקרות וכו', וכן מזכיר **החיד"א** בעבודת הקודש (מורה באצבע סימן ז) אמנם שם לא כתב לקרות בס"ת **ה. בליקוטי מהר"ח** (הנהגת חודש ניסן), כתב - והנה יש מקומות מוציאים ס"ת לקרוא בו הנשיא, ויש מפפקין במנהג הזה דמשמע בירושלמי דאין לקרות בס"ת בלא ברכה, עיין ש"ת **מהרש"ם** (ח"א סימן קעה), אך ראיתי שני גדולי הדור שנהגו כן להוציא הס"ת לקריאת נשיא ה"ה מרן הגה"ק מ"ה **חיים האלברשטאם מצאנו** ואדמו"ר הגה"ק מ"ה **יקותיאל יהודה ט"ב מסינעט** זי"ע, ובדואי גם רבותיהם היו נהגו כן, עכ"ל.

ו. מובא בברכי יוסף (סימן קלה סק"ב) - ומ"ש הרב **גנת ורדים** (כלל א' סי' מ"ט) בדאזיה יום שישכימו עשרה לקרות בספר תורה שפיר דמי, ויוציאו ספר תורה ויקראו בברכות מפני כבוד צבור, והלואי שיקראו כל יום, אלא דלא תקון רבנן קריאה כל יום מפני הטורח וכו', עש"ב. אין דבריו מחוורים, ואין להאריך. וכן רבינו הביאו לפני זה את דבריו וסיים - אין דבריו מוכרחים. אמנם בקריאת משנה תורה בהושענא רבא סובר רבינו כגנת ורדים שאפשר לקרות בברכה, ע"ש בזר זהב ה"ל.

א. בענין אמירת למנצח יענך בימים שאין אומרים תחנון, כתב הרמ"א (סימן קלא ס"א) בימים שאין אומרים תחנון אומרים למנצח, מלבד וכו'. **והפ"ח** (שם סק"א) כתב אבל אין אנו נוהגין כן, אלא שבכל יום שאין אומרים תחנון אין אומרים למנצח. וזה מש"כ רבינו שהוא מנהג ספרד. וכו"ה **בשכנה"ג** (הגה"ט אות ג), מובא **בשלמי ציבור** (דף קנד): **ובמאמר מרדכי** (סק"ה) **וחסד לאברהם** מובא **בכף החיים** (סקל"ז), וכו"ה בסידור **הרב בעל התניא, ודרכי חיים ושלום** (אות רל), ועיין **בשער הכולל** (פ"א סק"ח).

אמנם דעת רבינו במה שכתב שאין אומרים תחנון על פי עיקר הדין, הוא דווקא במקומות שכתוב בהלכה שאין אומרים תחנון אין אומרים למנצח, ולא כלל הוא בכל מקום שא"א תחנון כמנהג הספרדים. וביומי דניסן איתא **בשר"ע** (סימן קלא ס"ז) ומנהג פשוט שלא ליפול על פניהם בכל חדש ניסן, וכן בשר"ע (סימן תכ"ט ס"ב) אין נופלין על פניהם בכל חדש ניסן. והטעם כתב **בב"י** מפני ש"ב נשיאים הקריבו ב"ב ימים וכל ימי הקרבן היה יו"ט שלו, וערב פסח וימי הפסח גופא ואסרו תג, אם כן יצא רוב החודש בקדושה, לפיכך עושין כולו קודש. וממרן **האר"י ז"ל** בפע"ח (שער נפ"א פ"ג) מתבאר הטעם ממה שכתב בסוד נפילת אפס, שירד ויפיל עצמו עד עשייה, ומשם יעלה מ"נ בסוד ב"ן הרמוז בכאן. והענין, כי הלא הצדיקים ירשו ארץ, וארץ העליונה יתבי בין תרי צדיקים צדיק עליון וצדיק התחתון, יוסף ובנימין. וכתב בהגהה שם מהר"ר **מאיר פאפיראש** ז"ל, וזה לשונו: נפילת אפס [הוא] בסוד הפלת סטרא אחרא, לכן בכל **ניסן** ותשרי ושבט ויו"ט אין צריך ליפול, כי כבר נפל הסט"א, ע"ש.

ב. בענין אמירת עקידה בימים שאין אומרים תחנון, כתב רבינו בשוה"ט (סימן א ס"ז) בימים שאין אומרים תחנון לא יאמר פרשת עקידה. וזר זהב (שם סק"א) כתב, בסידור רבי **שבתי** זלה"ה (ח"א דף לז:) כתב שלא יאמר בשבת וראש חודש עקידה, וראיתי למורי דודי (רבי **צבי מזידיטשוב** זלה"ה) ורבינו רבי **יעקב יצחק מלובלין** זלה"ה, שלא אמרו בשום יום שאין אומרים תחנון, וכן בברית מילה גם כן, עכ"ל. ומה שהביא רבינו ממורי דודי, כ"ה בספרו **עטרת צבי** (פ' בהר דף קיא): וז"ל: וסוד לבם למקום (ברכות ל.) יוצא מן ה' יראה, סוד קביעת מקום, ויקרא אברהם שם המקום ה' יראה, ולכן תקנו קדמונינו לומר פרשת עקידה אחר ברכת השחר קודם הקרבנות, בסוד קביעות מקום לקבוע מקום, ולכלל לב"ם למקום, ובה תבין למה בשבת ויו"ט וימים המקודשים אין אומרים העקידה, כי בשבת אמרינן שאני שבת דקביעי וקיימא וכו', וכל ימים מקודשים יש להם הארה מיום השבת, לכן אין צריך קביעות מקום וכו', ע"ש. וכו"ה בסידור **יעב"ץ** ובעל **התניא**, וע"ע **בליקוטי מהר"ח ובנימוקי אר"ח** (סימן א סק"ג).

ג. שכתב שם, ומזמור יענך י"ו ביום צרה שאומרים בשחרית קודם ובא לציון, הוא סוד הבריא. והנה ע"י הקדיש שאמרנו אחר העמידה הורדנו סוד האצילות

עטרת תפארת

עבודת וסיפורים מרבותינו זי"ע

יְאִישׁ כִּי יִמְרָט רֵאשׁוֹ קָרַח הוּא טְהוֹר הוּא. וְאִם מִפְּאֵת פְּנֵיו יִמְרָט רֵאשׁוֹ גִבְחָ הוּא טְהוֹר הוּא (יג מ-מא).

ב"ה נמרט ראשו יגבח הוא ודאי יטהור הוא.
ואמר אף שהיו לו מדרגות גדולות הללו, אעפ"י לא צריך להאמין לעצמו שהוא איש צדיק כזה, ולומר שבדואי לא יחזור לסורו עוד ח"ו, אלא דייקא אל תאמין לעצמך עד יום פקודתך, והא ראייה מהפסוק דלקמן וכי יהיה בקרחת או בגבחת הזה נגע לבן אדם מ' כלומר שיהיה טמון בלבו נגע נגד השי"ת, והוא ילבו' נגד בני אדם, בבחירות נפלא נגד בני אדם, וג"כ 'ואדמדם' הוא בסוד קליפת נגה דקה מן הדקה, אז תדע 'פורחת היא בקרחתו או בגבחתו' והבן. ע"כ שמעתי **מאדוני אבי מורי ורבי** זלה"ה.
בן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

ובקש מאת השי"ת שיתן לו יראה ופחד לפני השי"ת כמו מלאך אלהים, ועבור זה לא ירגיש עוד מהבלי פיהם של רשעים הללו. ותכף נענה מן השמים, והיה עליו יראה ופחד מהשי"ת, עד שנפלו ממנו כל השערות של ראשו וזקנו, שלא נשאר על גופו הטהור שום שעה אחת בסוד יואנכי איש חלקי' (בראשית כז יא), והוא מגודל יראה ופחד מהשי"ת.

ומזה הענין היה רבינו דודי זקני דורש הפסוק הזה יואיש כי ימרט ראשו' כלומר יואיש' כשיהיה איוה איש שימרט ראשו' מממת פחד השי"ת יקרח הוא' מכל השער של גופו, בודאי יטהור הוא' בלי שום ספק, ומכ"ש שנראה בצדיק הזה שימפאת פניו עבור אהבת הבורא

רצה לומר שמעתי מאממו"ר הרב הקדוש רבי **יצחק יהודה יחיאל** זלה"ה שמעו מרבו דודי רבינו הקדוש איש אלהים מו"ה רבי **צבי מזידיטשוב** זלה"ה, מעשה שהיה איש צדיק וטהור רבי **חיים חייקא** מעיר **אדמור** שבארץ רוסיה, שעמדו עליו פוחזים ורקים, עזות פניהם ענתה בהם, רשעים גמורים, ואמרו עליו על הצדיק הזה דברים כאלה שאסור לדבר אפילו על רשע גמור. וזה היה עבור שהיה נוסע לצדיק הקדוש אספקלריא המאירה רבינו רבי **זוב בער המגיד ממעזיטש** זלה"ה, והיה לצדיק הזה חלישות הדעת גדולה מכל זה, עד שהיה מפחד שלא יפול ממדרגתו ח"ו. לימים היה הצדיק הזה מחזיק בעבודתו הגדולה,

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לְכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה: (שמות יב ב)
פרשת החודש

מבאר הפסוק 'החודש הזה לכם' וגו'

ומדי דברי בזה, עלי לבאר הפסוק 'החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה' (שמות יב ב) אשר עמדו בזה כל המפרשים, לבאר הפסוק הלו, לכן גם אנחנו לפי קוצר דעתינו אפרשנו כיד ה' הטובה עלינו.

ביאור 'בכל נפשך' 'ובכל מאדך'

נדוע שנצטוונו לעבוד את ה' בכל לבנו ונפשנו ומאודינו, שיהיה הכל חשוב כלא ממש נגד אהבתו ית"ש. והנה הדברים הלו דרשו רבותינו הקדושים (ברכות נד.) 'בכל נפשך' (דברים ו ה) אפילו נוטל את נפשך, 'ובכל מאדך' יש אדם שממונו חביב עליו מגופו, יאהוב השם בממונו. אבל על 'בכל לבבך' לא מצינו לרבותינו הקדושים שילמדו לנו בזה איזה סדר עבודה, כי אם בשני יצריך. וזה צריך ביאור. לזה נראה לנו דמלמד לנו שלא להרהר אחרי מידותיו ית"ש, ושנדע שכל המקריות מהמקרים, יהיו בסוד אמונה, שהכל מאתו ית"ש, ולא יפול בשום פעם מאמונה, וזהו דרשת רבותינו על 'בכל מאדך'.

מה שלא מנה הרמב"ם אמונת חכמים

ואעתיק מה שמצאתי בדרשות (אלשיך ויקרא כג כ), שבכל המצות אדם נידון אחרי רובו, אם קיים רוב המצות הרי הוא צדיק גמור. אבל מה שנתלה באמונת דתנו ב"י עיקרים שמנה הרמב"ם בזה צריך להאמין בכלו. ולדעתי עוד נוסף על י"ג עיקרים מה שלא מנה הרמב"ם הוא אמונת חכמים, אשר הוא משרשי האמונה גם כן, כי אם יפול אדם מאמונת חכמים ויבזה אותם, הוא נמנה **ברמב"ם** (פ"ג מהלכות תשובה ה"ו), ואלו שאין להם חלק לעולם הבא, אלא נכרתין ואובדין ונידונין על גודל פשעם וחסאם לעולמי עולמים, המיניים והאפיקורסים והכופרים בתורה. וכתב בהלכה ח', פירוש של הכופרים בתורה, הוא המכחיש במגידי תורה שבעל פה, והשוה לזה לאומר אין תורה מן השמים, וכמו כן לאומר שזאת התורה תהא מוחלפת, ואחרי אשר רבינו **הרמב"ם** מנה ביסודי אמונה שלנו שמעיקרי האמונה להאמין שזאת התורה לא תהא מוחלפת, א"כ צריכים אנחנו להוסיף מעיקרי אמונת דתנו ג"כ להאמין בחכמים ובדבריהם, על כן חוב גמור למי שרוצה שיאור נפשו באור החיים, שיאמר כל פעם 'אני מאמין באמונה שלימה שכל דברי חכמים וחידותיהם, הן פשטן של דברי רבותינו, והן דברי אגדה, הכל מאמתה של תורה, ואין בין דברי נקודה אחת מדברי הפסוק 'שמע ישראל' לדברי רבה בר בר חנה (ב"ב עג.) ושאר דברי אגדתא'.

סוד אמונה בלבא תליא מלתא

ונדוע דסוד אמונה בלבא תליא מלתא, כאשר יתבאר אצלינו ברצות השם במקום אחר, על הקושיה הנאמרת בי"ע חיים' על 'לב', למה פעם נקרא מלכות, ופעם נקרא ת"ת, ופעם נקרא בינה, ואמרנו דמקור הלב הוא ת"ת, אבל נדוע דת"ת עולה בסוד ו' הדעת לעשות יחוד דח"ו"ב, וגם היחוד השלם שיהיה ת"ת ומלכות ביחודא חדא, ונדוע שמלכות הוא אמונה, בסוד ו'יהי אומן את הדסה היא אסתרי' (אסתר ב ז), לזה צוה לנו השם הנכבד בתורתו הקדושה לאומר 'בכל לבבך' כלומר בכל האמונה לקבוע יחודך באחד, שלא יסור ח"ו מלבך.

ב' מיני מסירות הנפש

ונדוע מדורשי הקדומים, דב' מיני מסירות הנפש הוא, אחת להעלות נשמתו בסוד קדושת השם, והשני הוא לאתר דמותא שריא, ושניהם מרומזים בתיבת 'ובכל נפשך', דהיינו 'נפש' הוא לאתר דמותא שריא, ו'ך' פשוטה, מרמז על העלאת נשמתו בסוד קדושת השם, וקצרתי כאן בביאור הדברים האלו, כי כבר הארכתי לעיל בזה (בשער חג הסוכות, במאמר עשרה מאמרות מד"ה ומקודם ואילך).

ארבעה מיני העבודה

היוצא מדברינו אלה, שבארבעה מיני העבודה האלו, צריכים אנחנו לאהוב את השם, דהיינו, א' בכל ממון שלנו. ב' ובכל מיני האמונות. ג' להעלות נשמתו בסוד קדושת השם. ד' למסור עצמו לאתר דמותא שריא, בשביל להעלות כל הנשמות החבויות בעמקי הקליפות.

החידוש בחודש הזה

להוציא כל הנשמות מעמקי הקליפות

לזה התקינו לנו רבותינו הקדושים קודם זמן גאולתינו, לקרוא ארבע פרשיות אלו, כי לא את אבותינו בלבד גאל השי"ת, אלא שנודע מדברי רבותינו (פע"ח שער הלולב פ"ח) שבכל שנה ושנה לבד מלידת הנשמות החדשות הנוולדים בחג הקדוש מזיווג דשמיני עצרת הנעשה בכח מעשינו, אלא שצריכים אנחנו גם לראות בחידוש החודש הזה, להוציא כל הנשמות מעמקי הקליפות, כאשר תקנו לנו נוסח התפלה (עיין בספר קב הישר פרק פח) **'יהי רצון מלפניך ה' שתאיר היום בחסדך הגדול על נשמתין קדישין דמתחדשין כצירפין'.**

ענין קריאת הארבע פרשיות

לזה צוה לנו רבותינו הקדושים לקרוא ארבע פרשיות האלו, אשר בזולתם לא יתכן גאולתינו, כי אם אחרי ארבעה עבודות הנ"ל, דהיינו א' בממון שלנו ליתן צדקה בפרשת שקלים. ב' ואחר קביעת אמונה אל עולם בלבנו בפרשת זכור. ג' ואחר מסירת נפשנו כנדוע מהנ"ל, דהיינו להעלות נשמתו בסוד קדושת השם בפרשת פרה. ד' ולמסור עצמו לאתר דמותא שריא, בשביל להעלות כל הנשמות החבויות בעמקי הקליפות בפרשת החודש. ומרמזים ארבע קריאות האלו לארבעת העבודות הנ"ל.

'זכרון דברים' מאמר בעשור לחודש

דעת הרמב"ן

מצוה ד' קידוש החדש באות יו"ד של אנכ"י. מצוה ד' מצות עשה לקדש חדשים ולחשוב חדשים, שנאמר (שמות יב ב) **החודש הזה לכם ראש חדשים. והרמב"ן** (על ספר המצות להרמב"ם שורש השני) מנה לשנים, קידוש חדשים וחישב עוד מ"ע לחשב חדשים ושנים, לידע איזה חדש או איזה שנה צריכין לעבר, שנאמר (דברים טז א) שמור את חודש האביב, ושמרת את החוקה הזאת למועדה (שמות יג ז).

דעת הסמ"ג

והסמ"ג (מ"ע מצוה מז) הוסיף עוד מצוה, מ"ע לחשב תקופת ומזלות ומולדות, שנאמר (דברים ד ו) ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, 'איזהו חכמה ובינה שהוא נגד העמים', שכל חכמת ישראל הוא באמת חכמת התורה חכמת אלהות, והעמים לא ישיגו זה, כי אינו משרשן ומחלקן, ואיזה חכמה ובינה שהוא

לעיני העמים ונגד העמים, 'הוי אומר זה חישוב תקופת ומזלות' (שבת עה.), שכל מזלות שבעולם עשיה, הכל מושרש בשרש העמים כידוע, ואותו החכמה היא לעיני העמים, שמשגיגין זאת, ועל ידי זה ידע לעבר שנים להשוות שנות החמה עם שנות הלבנה. וצריך לידע המזלות, כי לפעמים עושין איזה סניף כגון אם בכיר ולקיש וכו', דין הוא אדרו כו' (סנהדרין יח:).

טעם המצוה

טעם מצוה זאת ידוע, שצריך לקבוע המועדות בזמנו, וצריכין לקדש החדשים, דהיינו שיחשבו הבית דין בחשבון וידעו אם הוא ביכולת שיתראה הלבנה אם לא. וטעם החשבון כטעם ענין ברכות בחשבון (שה"ש ז ה), כל חשבון הוא בסיהרא קדישא (זח"ג רכ:), והוא עלמתא שפירה דלית לה עינין, וכשעיני העדה מחשבין בחידוש הירח או בעיבור השנה, נמשכין לה עינים להביט לתתאין ולהתקשט במעשיהם, ולכן כל החשבון הזה תלוי ביד בית דין דלתתא, כי שכינה בתחתונים צורך גבוה, והם קובעין לה יום המועד להשיב נפשה למנוחיה עם קשטי יחודי מעשיהם, ולכן עוד מצוה שיבאו עדים בראיית הלבנה, הן הן עדיה וקשטיה המעידין לה על חידושה, ושלא נתערב עם בניה ועמה אל זר.

ברכת הבית דין

ואח"כ אומרים הבית דין מקודש מקודש (ר"ה כד.). [מכאן לשון מסכת סופרים פ"ט ט"ו] ומברכין ברכת **אשר גידל חורשי הורם**, (חורשי הוא המחשבה, הורם הוא השכינה, חדר הורתי (שה"ש ג ד)), **ולמזם זמנים חדשים טובים**, (זמן הוא ז' פעם מלך, ז"יין מלכין קדמאין הנתבררין ונתחדשין ונעשין טובים, והרע נופל לעומקא דתהו"ר), **ירח בליל לבנה מינה נבונים סודרי עיתים**, (ירח נקראת בעת חסרונה הגדול, בחשכה הגדול, ולבנה נקראת בעת שנתלבן פניה, המאירין מאור השמש, וזה ירח בליל, דהיינו שהירח היה בבחינת ליל, בחשכות גדול, ונבונים סודרי עיתים מינה אותם ללבנה, שמחשבין מולדה ויודעין שכבר נתלבן פניה המאירין אף שלא נראה לעינים אלא ירח בליל, וזהו רמז שמקדשין החדשים אף בלא עדים, כמו בעת הגלות שר' הלל נשיאה קידש אותם עד אלף השביעלי), **פילס צורינו קיצי רגעים, שבהם מתקן אותם חדשים ומועדים, דכתיב** (תהלים קד יט) **עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו, ואומר** (ישעיה סו כב) **כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה. וחותרם מקדש ישראל וראשי חדשים, הודו לה' כי טוב, ביום הזה בירושלים ששים ושמיים כולנו, אליהו הנביא במהרה יבוא, מלך המשיח יצמיח בימינו את הימים בשנים, ירבו שמחות בניני בית המקדש.** ויענו העם ויאמרו: **אמן. ירבו בשורות טובות בישראל, ירבו ימים טובים לישראל, ירבו תלמידי תורה בישראל, מקודש החדש מקודש בראש חדש, מקודש בזמנו מקודש בעיבורו, מקודש בתורה מקודש בהלכה (להכלה), מקודש בעליונים מקודש בתחתונים, מקודש בארץ ישראל מקודש בציון, מקודש בירושלים מקודש בכל מקומות ישראל, מקודש בפי רבותינו מקודש בבית הוועד.** והן י"ג פעם מקודש.

'אוצר החיים' שמות דף נג.